

Projekt

**UCHWAŁA NR LIII/.../2023
RADY GMINY WYRY**

z dnia 25 maja 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Planu walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy
Wyry na lata 2023 - 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.)

Rada Gminy Wyry uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć Plan walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Wyry na lata 2023 - 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wyry.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Wiry
z dnia.....2023 r.

PLAN WALKI Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM

DLA GMINY WIRY NA LATA 2023 – 2028

Urząd Gminy Wiry
ul. Główna 133
43 – 175 Wiry
tel. (32) 325 68 00
mail: urząd@wiry.pl

Wyry 2023 r.

Spis treści:

Problem ubóstwa energetycznego	3
Położenie i charakterystyka Gminy Wyry	4
Demografia i sytuacja społeczna	5
Pomoc społeczna	5
Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie Wyry.	6

PROBLEM UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO

Przed gminami stoi obecnie wiele wyzwań związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki energetycznej na własnym obszarze. W celu odpowiedzialnego gospodarowania energią gminy opracowują i wdrażają szereg dokumentów planistycznych i strategicznych, które pozwalają na realizację w pewnym zakresie własnej polityki energetycznej i stwarzają warunki wpływające na poprawę jakości życia na danym obszarze. Gminy mogą również podejmować szereg inicjatyw i inwestycji zmierzających do poprawy efektywności energetycznej budynków na swoim terenie, stawać się wytwórcami energii jak też promować proekologiczne rozwiązania energetyczne.

Gmina, realizując ustawowe zadania własne, może także w istotny sposób wpływać na poziom życia mieszkańców i wspomagać osoby pozostające w najtrudniejszej sytuacji materialnej. Coraz bardziej dostrzegalnym problemem dla polskich gmin staje się problem ubóstwa energetycznego, który rozumieć należy, jako brak możliwości zaspokajania przez poszczególne gospodarstwa domowe własnych podstawowych potrzeb energetycznych. Ubóstwo energetyczne to zatem z jednej strony brak dostępu ze strony gospodarstw domowych do energii rozumianej jako energia elektryczna i ciepła, jak też i niemożność wykonania niezbędnych inwestycji w zakresie modernizacji lub zakupu systemów i urządzeń grzewczych.

Powody występowania przyczyn ubóstwa energetycznego można scharakteryzować następująco:

1. **Przyczyny techniczne** – pojawiają się, kiedy miejsca zamieszkania charakteryzują się niskim poziomem efektywności energetycznej; konsekwencją tego jest trudność utrzymania optymalnego standardu ciepła. Kolejną przyczyną jest wadliwe działanie instalacji grzewczych, nieadekwatne do potrzeb cieplnych danego budynku. Konsekwencją tego są większe wydatki i uszczuplenie zasobów finansowych gospodarstwa domowego, gdzie środki te mogłyby zostać przeznaczone na inne cele. Problemem są również nieefektywne energetycznie, a wykorzystywane w domach urządzenia, które generują zwiększone opłaty za dostarczoną energię.

2. **Przyczyny ekonomiczne** – pojawiają się przy niedoborze zasobów ekonomicznych; skutkiem tych niedoborów mogą być zaległości w opłatach za energię i finalnie odcięcie od źródeł energii lub oszczędzaniem na ogrzewaniu. Istotnym aspektem jest również niewłaściwe rozporządzanie budżetem domowym, które nie pozwala na pokrycie wydatków mieszkaniowych. Brak możliwości utrzymania optymalnego poziomu ciepła i płacenia regularnych opłat ze względu na fakt, że zbyt niski dochód przybliża ubóstwo energetyczne do ubóstwa ekonomicznego.

3. Przyczyny związane z postawami wobec efektywnego

wykorzystania energii – występują, kiedy urządzenia elektryczne są używane w niewłaściwy sposób, co prowadzi do znacznych strat energetycznych, a w konsekwencji do zwiększonych wydatków energetycznych. Przykładem tego typu działań jest pozostawianie włączonych urządzeń pobierających energię elektryczną. Kluczowym aspektem zapobiegającym tego typu zachowaniom jest edukacja na tematy związane z efektywnym wykorzystywaniem urządzeń grzewczych i elektrycznych.

Z powyższych informacji wynika zatem, że wiedza oraz kształtowanie postaw świadomego konsumenta paliw i energii odgrywają dużą rolę w zapobieganiu lub ograniczaniu zjawiska ubóstwa energetycznego. Z tej też przyczyny, tak ważne jest, aby mieszkańcy gospodarstw domowych byli świadomi tego, jak zwiększać efektywność energetyczną zarówno budynków i lokali w których mieszkają, jak i urządzeń, z których korzystają.

Działania skierowane na rozwiązywanie problemów związanych z ubóstwem energetycznym stanowią wyzwanie dla każdej gminy. W tym zakresie gminy posiadają pewne zobowiązania wobec społeczności lokalnej, natomiast swoimi działaniami i podejmowanymi inicjatywami mogą realizować bądź też inicjować inwestycje i działania zmierzające do zmniejszenia ubóstwa energetycznego. Gminy mogą również dawać przykład racjonalnego korzystania z energii, a ponadto przez komunikację z mieszkańcami mogą kształtować odpowiednie postawy odbiorców końcowych, którzy prawidłowo gospodarując energią, pozytywnie wpływają na ekonomiczną wydolność domowych budżetów.

Zauważyć należy także, że w znacznym stopniu za ubóstwo energetyczne są bardzo często odpowiedzialne same gospodarstwa domowe, które często nie posiadają odpowiedniej wiedzy, nie stosują energooszczędnych urządzeń czy też nie oszczędzają energii w codziennych czynnościach domowych.

Celem głównym Planu Walki z Ubóstwem Energetycznym dla Gminy Wiry na lata 2023 – 2028 jest poprawa jakości życia na terenie gminy przez niwelowanie wpływu negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na życie mieszkańców.

Cel główny Planu będzie realizowany i osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych (CS):

CS 1. Walka z ubóstwem energetycznym poprzez wsparcie inwestycji i działań modernizacyjnych realizowanych w budynkach i nieruchomościach na terenie Gminy Wiry.

CS 2. Wsparcie najuboższych mieszkańców gminy, mających problemy z pokryciem kosztów niezbędnych do zaspokojenia komfortu energetycznego.

CS 3. Stworzenie struktury wsparcia procesu poprawy efektywności energetycznej budynków oraz zmniejszenia emisyjności źródeł ciepła i racjonalizacji wykorzystywania energii w gospodarstwach domowych.

CS 4. Promocja dobrych praktyk oraz edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii.

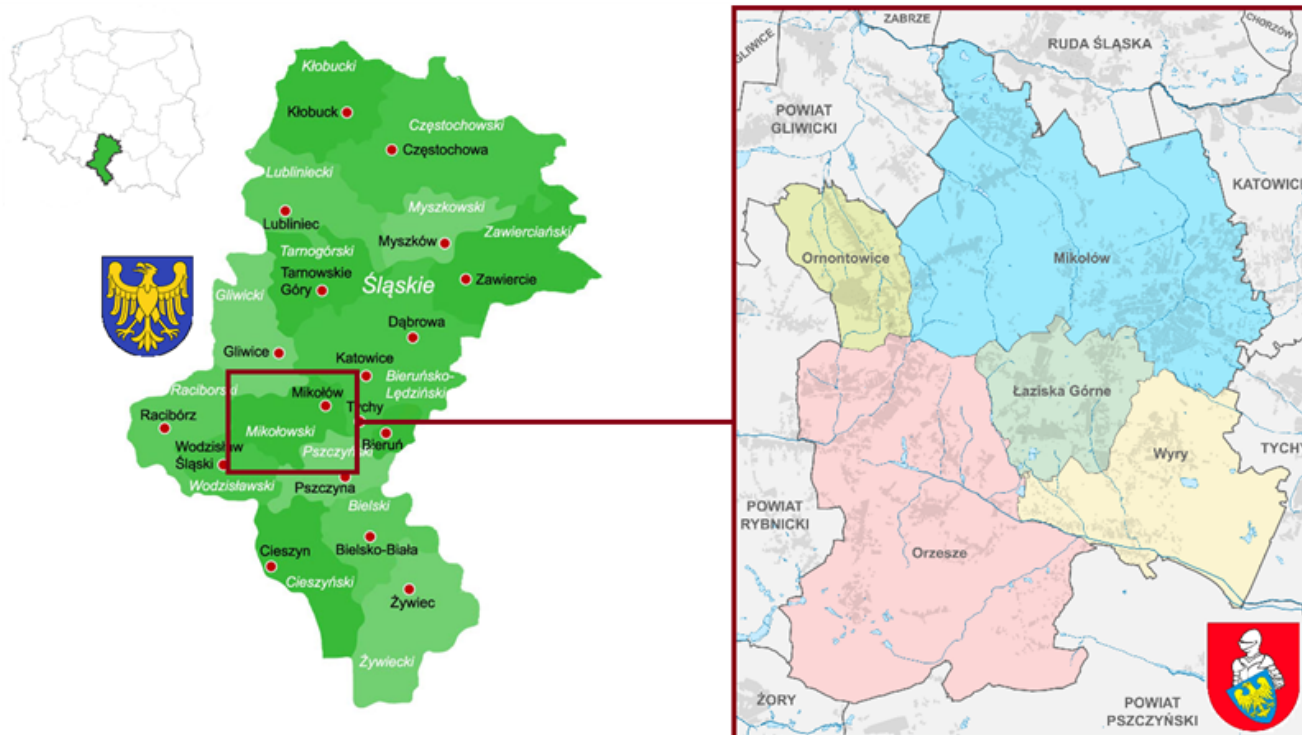
POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA GMINY WYRY

Gmina Wyry położona jest w centralnej części województwa śląskiego, w powiecie mikołowskim. Gmina posiada korzystne położenie geograficzne w otoczeniu Puszczy Pszczyńskiej jak również w sąsiedztwie miast o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym o rozwiniętych funkcjach usługowych i administracyjnych.

Gmina Wyry graniczy:

- od północy z Mikołowem,
- od południa z Kobiórem,
- od zachodu z Orzeszem i Łaziskami Górnymi
- od wschodu z Tychami.

Mapa . Położenie gminy względem kraju, województwa śląskiego i powiatu mikołowskiego

Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wyry

Gmina Wiry wyróżnia się na tle innych gmin powiatu mikołowskiego nietypowym wewnętrznym podziałem administracyjnym. Obejmuje ona bowiem dwie miejscowości oddzielone od siebie pasmem lasów: w części północnej Wiry i w części południowej Gostyń. Pod względem geograficznym gmina stanowi fragment Kotliny Oświęcimskiej, rozciągającej się równoleżnikowo wzdłuż doliny Wisły i Gostynki.

Gmina Wiry zajmuje powierzchnię 34,55 km², co stanowi 14,92% powierzchni powiatu mikołowskiego oraz 0,28% powierzchni województwa śląskiego.

DEMOGRAFIA I SYTUACJA SPOŁECZNA

Według stanu na dzień 08.05.2023 r., liczba ludności gminy Wiry wyniosła 8 614 osób, z czego 51,15 % stanowiły kobiety, a 48,85 % mężczyźni. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się 1 żłobek dysponujący 56 miejscami, 4 przedszkola, w tym 2 gminne dysponujące 350 miejscami oraz 2 niepubliczne dysponujące ok. 200 miejscami, 4 świetlice, 0 klubów dla dzieci i młodzieży, w tym: 2 świetlice przyszkolne i 2 pozaszkolne. Na terenie Gminy Wiry funkcjonują 2 szkoły podstawowe, do których uczęszcza 856 uczniów. Na terenie gminy funkcjonuje 3 opiekunów dziennych zatrudnionych przez GOPS Wiry.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	183	143
4-6	185	169
7-18	728	699
19 – 59 wiek produkcyjny	2 386	2 384
60-64	231	236
65-74	380	443
75-79	72	129
80+	93	203
RAZEM	4 208	4 406

POMOC SPOŁECZNA

Głównym celem pomocy społecznej jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Pomoc i wsparcie w gminie Wiry z pomocy społecznej w 2022 roku uzyskało 120 osób, co stanowiło 1,42% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2021 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 12 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 14 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 23 osób, co oznaczało spadek w stosunku

do roku 2020 o 1 osobę. W gminie Wyry najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo oraz potrzeba ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DLUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	30
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	19
BEZROBOCIE	14
UBÓSTWO	10
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	6
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	6
ALKOHOLIZM	5
BEZDOMNOŚĆ	5
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	3
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI	2
PRZEMOC W RODZINIE	1
ZDARZENIE LOSOWE	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2022 rok sporządzona przez GOPS Wyry

W ramach swojej działalności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrach w 2022 roku udzielił następującej pomocy w zakresie niwelowania i poprawy ograniczonych możliwości finansowych mieszkańców Gminy:

- a) Dodatek osłonowy (osoby) – 384
- b) Dodatek węglowy (osoby) – 1010
- c) Inne źródła ciepła (osoby) – 149
- d) Dodatek elektryczny (osoby) - 13

Źródło: Informacje udostępnione przez GOPS Wyry

DZIAŁANIA I ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO MINIMALIZOWANIA NEGATYWNYCH SKUTKÓW UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO NA POZIOM I JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE WYRY

W celu realizacji planu walki z ubóstwem energetycznym na lata 2023 – 2028 Gmina Wyry planuje podjąć następujące działania:

1. Kontynuacja i rozwój polityki wsparcia społecznego.

W tym zwłaszcza w zakresie:

- opieki nad osobami starszymi;
- wsparcie rodzin wielodzietnych;
- wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi;
- wsparcie osób bezrobotnych poprzez organizowanie prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję ekonomii społecznej.

Działania prowadzone będą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrach.

2. Rozpoznanie potrzeb energetycznych mieszkańców gminy.

- przeprowadzenie badania ankietowego w zakresie zapotrzebowania na przeprowadzenie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ciepła na bardziej ekonomiczne i niskoemisyjne.

Działania prowadzone będą wspólnie przez Urząd Gminy Wiry – Referat PFP oraz przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrach.

3. Monitoring i realizacja określonych w przyjętym Uchwałą Rady Gminy Wiry nr XLII/351/2022 z dnia 26 maja 2022 r. Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiry wyznaczonych celów strategicznych.

PGN ma za zadanie ułatwić gminie systemowe działania zmniejszające ilość substancji szkodliwych w atmosferze poprzez kompleksową likwidację istniejących nieefektywnych źródeł ciepła.

Opracowanie i uchwalenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiry wynika z przyjętej polityki UE i Polski. Racjonalna polityka energetyczna Gminy jest zatem kluczowa w kontekście osiągnięcia zakładanych celów redukcji, a opracowany PGN stanowi narzędzie do wdrażania konkretnych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych zgodnych z polityką UE i Polski.

Działania prowadzone będą wspólnie przez interesariuszy Planu, czyli: samorząd, producentów energii elektrycznej (TAURON Dystrybucja S.A.), producentów i dostawców paliw kopalnych, lokalnych przedsiębiorców, ogół mieszkańców Gminy, WFOŚ/NFOŚ.

4. Pozyskiwanie i pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę energetyczną, w tym wsparcie inwestycji wspierających modernizację infrastruktury energetycznej w gospodarstwach domowych.

W szczególności przygotowanie projektów w ramach środków pomocowych będących w dyspozycji:

- Programu Czyste Powietrze;

- Programu Ciepłe Mieszkanie;
- WFOŚiGW;
- NFOŚiGW;
- Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021 – 2027.

Działania prowadzone będą przez Urząd Gminy Wyry – Referat PFP.

5. Promocja dobrych praktyk i edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii w gospodarstwach domowych.

Działania będą prowadzone w zakresie edukacji oraz promocji dobrych praktyk na stronie internetowej Urzędu Gminy, poprzez lokalną prasę i lokalne imprezy oraz wydarzenia.

Działania prowadzone będą przez Urząd Gminy Wyry – Referat PFP oraz Referat KSA.

6. Utworzenie i rozwijanie działalności klastra energii.

Stworzenie infrastruktury organizacyjnej umożliwiającej racjonalizację gospodarki energetycznej gminy na jej obszarze. Klaster będzie rozwijał swoje cele poprzez:

- Zapewnienie bezpieczeństwa i samowystarczalności energetycznej swoim członkom, poprzez realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE przy optymalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów energetycznych;
- Realizację projektów w zakresie efektywności energetycznej;
- Realizację projektów w zakresie rozwoju systemów magazynowania energii elektrycznej i ciepła;
- Planowanie i realizację projektów w zakresie wdrażania innowacji w obszarze energii odnawialnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej klastra.

Działania prowadzone będą przez Urząd Gminy Wyry oraz przez lokalne sąsiadujące samorządy, które zadeklarują chęć udziału w klastrze.

7. Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie dążenia ku samowystarczalności energetycznej gminy.

Osiągnięcie samowystarczalności energetycznej gminy, zarówno w zakresie instytucji publicznych, jak też indywidualnych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przyczyni się do odwrócenia negatywnych transferów finansowych, związanych z koniecznością wydatkowania środków na zakup energii czy paliw.

8. Przygotowanie terenów pod inwestycje związane z energetyką odnawialna oraz uwzględnianie tych obszarów w odpowiednich dokumentach planistycznych i strategicznych gminy.

Działanie pozwoli na stworzenie zarówno oferty inwestycyjnej, jak również umożliwi samej gminie i innym podmiotom sprawną realizację inwestycji energetycznych. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wiry znajdują się tereny, które są wyznaczone pod produkcję związaną z OZE. Podjęcie działania przyczyni się do zwiększenia zasięgu obecnych, czy też wyznaczenia nowych terenów na których istniałaby możliwość produkcji energii.

Działania prowadzone będą przez Urząd Gminy Wiry – Referat PFP oraz Referat GG.